

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.336/2018/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a ... 11. számú Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző: dr. Boholy Ákos Csaba ügyvéd) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű és II. rendű felperes neve (címe) II. rendű felpereseknek - a Dr. Szabolcsi Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző: dr. Szabolcsi László ügyvéd) által képviselt I.rendű alperes neve (címe) I. rendű és a II.rendű alperes neve (címe) II. rendű alperesek ellen személyiségi jogok megsértése miatt indított perében a Miskolci Törvényszék 21.P.20.866/2017/25. számú ítélete ellen az alperesek 26. sorszám alatt benyújtott fellebbezése és a II. rendű felperes Pf. 3. sorszám alatt benyújtott csatlakozó fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy az alperesek a II. rendű felperesnek járó sérelemdíjat 15 napon belül, az államnak járó le nem rótt kereseti illetéket pedig egyetemlegesen kötelesek megfizetni.

Megállapítja, hogy a másodfokú perköltségüket a felek maguk viselik.

Kötelezi az alpereseket egyetemlegesen, hogy fizessenek meg az államnak - külön felhívásra - 48 000 (negyvennyolcezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket. Megállapítja, hogy 10 000 (tízezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket az állam visel.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az I. rendű alperes, mint a II. rendű alperes szóvivője és a párt **m-i** közgyűlési frakciójának vezetője 2016. november 22-én sajtótájékoztatót tartott, amelynek alább idézett szövegét eljuttatta a **X** Nonprofit Kft-hez, valamint az "**a**", a "**j**" és az "**e**" internetes portálokhoz.

„Tisztelt Szerkesztőség!

*Alább olvashatják a **J** mai **m-i** sajtótájékoztatójának anyagát:*

*Megalázó körülmények a **m-i** idősothonban*

*A **J**-hoz olyan jelzések jutottak el, miszerint a **m-i** önkormányzat fenntartásában **Y** Otthonban megalázó körülmények között kénytelenek élni az idős, magatehetetlen gondozottak. A párt azonnali vizsgálat lefolytatását kezdeményezi az ügyben, közölte keddi tájékoztatóján **J. P.**, a **J m-i** frakcióvezetője.*

*Miközben **K. Á.** és a **m-i W** szinte naponta mondja el, mennyire megbecsülik az időseket a **S**-programmal, addig a **J**-ot arról tájékoztatták a körülményeket jól ismerő források, hogy az önkormányzat legnagyobb idősothonában embertelen viszonyok között élnek a demens gondozottak: vannak, akik órákon át székletben, vizeletben fekszenek, van, aki a kiszáradás jeleit mutatja, másnak a nyílt sebei nincsenek megfelelően ellátva, de panasz érkezett a fertőtlenítésre és a gyógyszerek beadásának módjára is. Minderről a politikus fényképeket is kapott, amelyek elmondása szerint valóban megdöbbentő, az emberi méltósággal összeegyeztethetetlen állapotokat tükröznek.*

***J. P.** szégyenletesnek nevezte, hogy a **m-i** városvezetés hagyja, hogy azok az idősek, akik egy életet ledolgoztak a városért, emberhez méltatlan körülmények között éljenek egy önkormányzati intézményben, noha a hozzátartozók súlyos tízezreket fizetnek havonta a gondozásért.*

*A képviselő közölte: a **J** azonnali vizsgálat lefolytatását követeli a városvezetéstől, emellett a párt az alapvető jogok biztosának vizsgálatát is kezdeményezi a jelenlegi állapotok felszámolása és a tisztességes életkörülmények megteremtése érdekében".*

A sajtóközleményt 2016. november 22-én az "**a**" és a "**j**" „Megalázó körülmények a **m-i** idősothonban" címmel, az "**e**" pedig „M. Vajon mit szól ehhez **K. Á.**? Székletben, vizeletben fekszenek, van, aki a kiszáradás jeleit mutatja, másnak a nyílt sebei nincsenek megfelelően ellátva" cím alatt jelentette meg.

Az alperesek a sajtóközleményben valótlanul állították, hogy a II. rendű felperes által ellátott idős, magatehetetlen, demens gondozottak emberhez méltatlan körülmények között kénytelenek élni, sok esetben órákon át székletben, vizeletben fekszenek, továbbá van, akinek a nyílt sebe nincs megfelelően ellátva és van olyan is, aki a kiszáradás jeleit mutatja.

A valóság az, hogy az idősothon demens osztályának ápolói között 2016 nyarára súlyos személyi ellentétek alakultak ki, amelyet az ápolók egyik csoportja: **T. M.**, **D.T.**, **K. K.** és **K. Z. L-né** először 2016 júliusában jelzett az intézmény vezetője: **B-né P. E.** felé. Azt állították, hogy két munkatársuk: **K. A.** és a demens részleg akkori irányító gondozója: **S. B.** nem látják el megfelelően a demens gondozottakat, az ellátás során rögzítik őket és erőszakosan lépnek fel velük szemben, továbbá az általuk el nem végzett munkát a műszakváltást követően a következő műszaknak kell elvégeznie. Kifogásolták a műszakbeosztással kapcsolatos gyakorlatot és a munkateher elosztását is. A bejelentés alapján az intézményvezető 2016 augusztusában belső vizsgálatot indított, amelynek eredményeként a két érintett ápolót írásbeli figyelmeztetésben részesítette, munkájukat szorosabb vezetői felügyelet alá vonta, gondoskodott a dolgozók demens ellátásra specializált továbbképzéséről és elkészítette a folyadékpótlásra vonatkozó protokollt. A panaszt benyújtó ápolók a vizsgálat eredményét nem várták meg, hanem bejelentették a távozási szándékukat, a foglalkoztatási jogviszonyuk azóta meg is szűnt.

Az idősothonban nyújtott ellátással kapcsolatban ebben az időszakban nem érkezett panasz egyik felpereshez sem, így az alperesek valótlanul állították a sajtóközleményben azt is, hogy az I. rendű felperes az önálló költségvetési szervként működő II. rendű felperes fenntartójaként eltűri a gondozottak emberhez méltatlan helyzetét.

Az I. rendű alperes a **T. M-től** és **K-K-től** kapott információk és fényképfelvételek alapján 2016. november 21. napján az Alapvető Jogok Biztosához fordult, amelynek kérésére a Megyei Kormányhivatal Járási Hivatala Népegészségügyi Osztály 2017. február 7. napján előre be nem jelentett helyszíni vizsgálatot tartott az idősoththonban. Ennek eredményeként azt állapította meg, hogy az I. rendű alperes által jelzett körülmények nem állnak fenn, bizonyos tárgyi és létszámot érintő hiányosságokat azonban pótolni rendelt, amelynek a II. rendű felperes eleget is tett.

A felperesek a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:51. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján annak megállapítását kérték, hogy az alperesek a 2016. november 22. napján megtartott sajtótájékoztatón elhangzott fenti valótlan tényállításaikkal megsértették a jóhírnév védelméhez fűződő jogaikat. A keresetük kiterjedt arra is, hogy az alperesek a Ptk. 2:51. §-a (1) bekezdésének c) pontja alapján az érintett internetes portálokon közzétett nyilatkozattal adjanak megfelelő elégtételt, amely mellett a II. rendű felperes a Ptk. 2:52. §-ának (1) bekezdése alapján 350 000 Ft sérelemdíj egyetemleges megfizetésére is igényt tartott. Az alperesek a kereset elutasítását kérték, arra hivatkoztak, hogy a kifogásolt tényállítások megfelelnek a valóságnak, így nem sértik a felperesek jóhírnevét.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével megállapította, hogy az alperesek megsértették a II. rendű felperes jóhírnevét azzal, hogy a 2016. november 22. napján tartott sajtótájékoztatón valótlanul állították: „M. legnagyobb idősoththonában, **Y** Otthonban emberhez méltatlan körülmények között kénytelenek élni idős, magatehetetlen, demens gondozottak, sok esetben órákon át kénytelenek a gondozottak székletben, vizeletben feküdni, van, akinek a nyílt sebe sincs megfelelően ellátva, van, aki a kiszáradás jeleit mutatja”. Megállapította továbbá, hogy az alperesek megsértették az I. rendű felperes jóhírnevét azzal, hogy a 2016. november 22. napján tartott sajtótájékoztatón valótlanul állították: „és ezt az önkormányzat szó nélkül tűri”. Kötelezte az alpereseket, hogy a saját költségükön - egyszeri alkalommal - sajtóközleményben az **"a"**, a **"j"** és az **"e"** útján a jogsértést elismerve fejezzék ki sajnálkozásukat a fenti jogsértés miatt. Kötelezte az alpereseket arra is, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a II. rendű felperesnek 100 000 Ft sérelemdíjat, a II. rendű felperes ezt meghaladó keresetét pedig elutasította. Kötelezte az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű felperesnek 38 100 Ft, a II. rendű felperesnek pedig 26 670 Ft elsőfokú perköltséget. Kötelezte az alpereseket, hogy fizessenek meg az államnak külön felhívásra 61 200 Ft feljegyzett illetéket. Megállapította, hogy az ezt meghaladóan feljegyzett illetéket az állam viseli.

Határozatának indokolása szerint az alperesek a felperesek által kifogásolt tényállításaik valóságtartalmát egyrészt fényképfelvételekkel, másrészt tanúvallomásokkal kívánták igazolni. A fényképek bizonyítékok köréből történő kizárását a felperesek alap nélkül kérték, hiszen a szociális intézményben gondozott személyekre vonatkozó helytelen ellátási gyakorlat feltárásához és megszüntetéséhez közérdek fűződik, ehhez pedig a jogsértő módon, azaz az érintett gondozottak hozzájárulása nélkül készített fotók felhasználhatóak voltak. **T. M.**, **D.T.** és **K. K.** tanúvallomásainak azon része azonban, amelyben az intézményben ápolt **J.F-né** és **A. S-né** egészségi állapotáról nyilatkoztak, sértette e gondozottak személyes adatokhoz fűződő jogát és ellentétes volt a tanúk munkaköréből eredő titoktartási kötelezettségével is. Ezért a vallomások ezen részét a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (1952. évi Pp.) 169. §-ának (6) bekezdése alapján kizárta a bizonyítékok köréből.

A tanúvallomások fennmaradó részét az egyéb bizonyítékokkal, így az ombudsmani jelentéssel és a többi tanúvallomással összevetve azt állapította meg, hogy az alperesek a sérelmezett közlések valóságtartalmát nem bizonyították. A kihallgatott tanúk egyező nyilatkozatai szerint a II. rendű felperes középsúlyos és súlyos demens betegek ápolását látja el, akik térben és időben tájékozatlanok, csaknem az élet minden területén segítségre szorúlnak, és akiknél vezető tünet az inkontinencia. Ebből az következik, hogy a **T. M.** által 2016 júliusában készített fotók a demens betegek mindennapjaira jellemző mozzanatokot ábrázoltak, akiket az alperes által bejelentett tanúk a vallomásuk szerint azonnal elláttak. Így amennyiben a II. rendű felperes valamelyik gondozója esetlegesen mulasztott volna, azt a másik műszakba érkező gondozó pótolta, ezért nem állapítható meg, hogy az intézmény rendszerszinten és folyamatosan elhanyagolná, embertelen körülmények közé taszítaná az ellátottjait. Kifejtette, hogy **K.T-né** tanúvallomása nem a perbeli, hanem az ezt megelőző: a 2014 novembere és 2015 januárja közötti időszakra vonatkozott, a tanú panaszát pedig már ekkor orvosolták, így azt jelen perben nem lehetett figyelembe venni.

Az alperesek valótlan tényállításai sértették a felperesek jóhírnévhez fűződő jogát, ezért a jogsértés tényét megállapította, és megfelelő elégtételre kötelezte az alpereseket. A II. rendű felperes sérelemdíj iránti keresetét 100 000 Ft erejéig szintén alaposnak találta, ezt meghaladóan viszont elutasította, a Ptk. 2:52. §-ának (2) és (3) bekezdései alapján ugyanis ennél nagyobb sérelemdíj megállapítása nem volt indokolt. Az I. rendű felperes teljes mértékben, a II. rendű felperes pedig kétharmad arányban lett pernyertes, ennek megfelelően döntött a felperesenként 36 000 Ft összegű le nem rótt kereseti illeték és a perköltség viseléséről.

Az alperesek a fellebbezésükben elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítását kérték. Arra hivatkoztak, hogy a per tárgyát képező tényállításaik valóságok voltak, amit az elsőfokú eljárásban igazoltak is. Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság kizárta a bizonyítékok közül **T. M.**, **D.T.** és **K. K.** tanúvallomásainak egy részét. Kifejtették, hogy e vallomásokat az 1952. évi Pp. 169. §-ának (2) és (6) bekezdései alapján csak akkor lehetett volna figyelmen kívül hagyni, ha azok minősített adatokat tartalmaztak volna, az elsőfokú bíróság azonban meg sem nyilatkoztatta a felpereseket arról, hogy a tanúvallomások ezen része megfelel-e a minősített adat védelméről szóló 2009. CLV. törvény (Mavtv.) 3. §-a 1. pontjának a) és b) alpontjaiban foglalt jogszabályi feltételeknek. Állították továbbá, hogy a Szociális Munka Etikai Kódexének 15. pontja alapján a tanúk titoktartási kötelezettségét feloldotta az a tény, hogy sérültek a gondozottak egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 6. §-ában, 7. §-ában és 10. §-ában biztosított jogai, a II. rendű felperes pedig jelzés ellenére sem tett intézkedést a jogsérelem elhárítására, ezért a kódex 50. pontja alapján ezen célból külső segítséget vehettek igénybe. A sajtótájékoztató célja is ez volt, amely meg is valósult, hiszen az utóbb elvégzett hatósági ellenőrzések, amelyekre a II. rendű felperes felkészülhetett, már nem tártak fel hiányosságokat. Utaltak arra is, hogy a tanúvallomások bizonyítékok közül kirekesztett része nélkül is elegendő bizonyíték állt az elsőfokú bíróság rendelkezésére ahhoz, hogy a tényállításaik valóságtartalmát megállapíthassa. S. B. és K. J. vallomásait ellentmondásosnak találták, továbbá érvelésük szerint e tanúk nem voltak érdektelenek. Azok a fényképek pedig, amelyeket a felperesek indítványára kihallgatott tanúk rendben

lévőnek írtak le, álláspontjuk szerint önmagukért beszélnek, és a tényállításaik valódiságát szintén alátámasztják.

A II. rendű felperes a csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását, és az alperesek által fizetendő sérelemdíj 350 000 Ft-ra történő felemelését kérte. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság túlságosan alacsony összegű sérelemdíjra kötelezte az alpereseket, amely nincs arányban a jogsértés súlyával és következményeivel.

A felek fellebbezési ellenkérelmei az elsőfokú ítélet ellenfél által sérelmezett rendelkezéseinek helyes indokok alapján történő helybenhagyására irányultak.

A fellebbezés a keresetnek helyt adó, a csatlakozó fellebbezés pedig a keresetet elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezéseket támadta, ezért az ítélőtábla - a fellebbezési és a csatlakozó fellebbezési kérelem, valamint az ellenkérelmek korlátai között (1952. évi Pp. 253. §-ának (3) bekezdése) - az elsőfokú ítéletet teljes terjedelmében felülbírált, ennek eredményeként pedig azt állapította meg, hogy sem a fellebbezés, sem pedig a csatlakozó fellebbezés nem alapos.

A per során - a felek e körben elfoglalt álláspontjától függetlenül - mindenekelőtt azt kellett eldönteni, hogy a sérelmezett közlések tényállításnak vagy véleménynyilvánításnak minősülnek-e. A tény a való világ része, annak valamely objektív - az emberi tudattól független - mozzanata, a múltban létezett vagy a jelenben létező, érzékelhető jelenség, állapot, esemény, történés vagy cselekvés. A vélemény ezzel szemben szubjektív kategória, valamely tényre vonatkozó állásfoglalás, értékítélet, következtetés (Debreceni Ítélőtábla Pf.I.20.729/2013/6.). Annak a meghatározása során, hogy a sérelmezett kijelentés tényállítás vagy véleménynyilvánítás, a Legfelsőbb Bíróság általános személyiségvédelmi perekben is alkalmazandó PK 12. számú kollégiumi állásfoglalása szerint a közlést a maga egészében kellett megvizsgálni, az abban foglalt kifejezéseket pedig nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint, a szavak általánosan elfogadott jelentését alapul véve kellett figyelembe venni (Debreceni Ítélőtábla Pf.I.20.504/2017/3.). Ezzel együtt is a különbségtétel néha valóban nehéz, hiszen - ahogy arra az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) AB számú határozatának indokolása is utal - önmagában valamely tény közlése is minősülhet véleménynek, ugyanis magának a közlésnek a körülményei is tükrözhetnek véleményt.

Bár a II. rendű felperest érintő azon kijelentés, amely szerint a demens gondozottak „embertelen viszonyok között” élnek az időotthonban, értékítéletet hordoz, a szöveggörnyezetből kitűnik, hogy ezen értékítélet a perben szintén sérelmezett többi közlésen alapul, amelyek szerint a gondozottak között „vannak, akik órákon át székletben, vizeletben fekszenek, van, aki a kiszáradás jeleit mutatja, másnak a nyílt sebei nincsenek megfelelően ellátva.” Ez utóbbi kijelentések pedig már konkrét tényállítások, amelyekről „az embertelen viszonyokra” utaló közlés a szoros szövegösszefüggés miatt nem választható külön, ezért az elsőfokú bíróság összességében helyesen minősítette a II. rendű felperes által sérelmezett kijelentéseket egységesen tényállításnak. Egyetértett az ítélőtábla azzal a következtetéssel is, hogy az I. rendű felperes által kifogásolt közlés, amely szerint az önkormányzat mindezt eltűri, szintén tényállításnak tekintendő.

Az alperesek az elsőfokú eljárás során és a fellebbezésükben is azért kérték a kereset elutasítását, mert arra hivatkoztak, hogy a tényállításaik valósak. Bár ennek bizonyítása az ő kötelezettségük volt (1952. évi Pp. 164. §-ának (1) bekezdése), az elsőfokú bíróság a bizonyítékok logikus és okszerű mérlegelése alapján, helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az állításaik valóságtartalmát az alperesek nem tudták bizonyítani.

Abban a körben kétségkívül helytálló volt az alperesek fellebbezése, hogy az elsőfokú bíróság az 1952. évi Pp. 169. §-ának (6) bekezdése alapján tévesen zárta ki a bizonyítékok köréből **T. M.**, **D.T.** és **K. K.** vallomásainak egyes, név szerint megjelölt ellátottak egészségi állapotára vonatkozó részeit. Az 1952. évi Pp. 169. §-ának (2) bekezdése ugyanis vallomástételi akadályként kizárólag azt az esetet fogalmazza meg, ha a titoktartásra köteles, de ezen kötelezettsége alól fel nem mentett tanú olyan kérdésben tesz vallomást, amely minősített adatnak minősül. A minősített adatok fogalmát a Mavtv. 3. §-a 1. pontjának a) és b) alpontjai tartalmazzák: az ott írt feltételeknek pedig az elsőfokú ítéletben említett gondozottak egészségi állapotára vonatkozó adatok nyilvánvalóan nem felelnek meg, így azok minősített adatoknak nem tekinthetők. Ezért a vallomások ezen részét az 1952. évi Pp. 169. §-ának (6) bekezdése alapján nem lehetett volna figyelmen kívül hagyni a tényállás megállapítása során.

Tény ugyanakkor, hogy e tanúkat a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) 2. §-ának (3) bekezdése alapján megfelelően alkalmazandó, a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 8. §-ának (4) bekezdése alapján titoktartási kötelezettség terhelte, amely folytán nem közölhettek illetéktelen személlyel olyan adatot, amely a volt munkakörük betöltésével összefüggésben jutott a tudomásukra, és amelynek közlése a munkáltatóra vagy más személyre hátrányos következménnyel járhatott. Ez a titoktartási kötelezettség azonban nem vallomástételi akadályt, hanem az 1952. évi Pp. 170. §-a (2) bekezdésének c) pontja alapján vallomásmegtagadási okot képezett, azaz amennyiben a tanúk e kötelezettségük alól nem kaptak felmentést, megtagadhatták a vallomástételt az ezt sértő kérdésekre vonatkozóan. A tanúvallomások bizonyítékként történő értékelését kizárólag az akadályozhatta meg, ha a vallomásukat a vallomásmegtagadás jogára történt figyelmeztetés nélkül tették meg (1951. évi Pp. 170. §-ának (5) és (7) bekezdései).

Bár az elsőfokú bíróság nem figyelmeztette a tanúkat a vallomásmegtagadás jogára, ez nem minősült olyan lényeges szabálysértésnek, amely az eljárás megismétlését tette volna szükségessé. A tanúk titoktartási kötelezettsége ugyanis nem terjedt ki azokra az adatokra, amelyeket a vallomásukban a szociális gondozóként elvégzett munkájukról általánosságban elmondtak, hiszen ezek az adatok - az alperesek sajtótájékoztatója folytán - már a pert megelőzően nyilvánosságra kerültek, a nyilvánosság által megismert adatokat pedig nem lehet titoknak minősíteni. Ezért ebben a körben az 1952. évi Pp. 170. §-a (2) bekezdésének c) pontja alapján nem volt vallomásmegtagadási joguk, tehát őket e jogukra figyelmeztetni sem kellett, így a vallomásuk bizonyítékként történő értékelését az 1952. évi Pp. 170. §-ának (7) bekezdése nem zárta ki. Azon információkra azonban, amelyeket a vallomásaikban az egyes gondozottak egészségi állapotára vonatkozóan előadtak, kiterjedt a titoktartási kötelezettségük, hiszen az nemcsak a volt munkáltatót, hanem az adatokkal érintett más személyeket, így a gondozottakat is védi (BH2000.420.), ezek a különleges személyes adatok pedig korábban nem kerültek nyilvánosságra. Az elsőfokú bíróságnak tehát az e körben fennálló vallomásmegtagadási jogukra figyelmeztetnie kellett volna a tanúkat (1952. évi Pp. 170. §-ának (5) bekezdése), amelyet

nem tett meg. Ez az eljárási szabálysértés azonban a per érdemét nem érinti, hiszen a név szerint azonosított gondozottak egészségi állapotára vonatkozó konkrét adatok ismerete nem volt szükséges annak eldöntéséhez, hogy igaz-e az, amit az alperesek a sajtótájékoztatón előadtak, azaz a II. rendű felperes a perbeli időszakban valóban általános jelleggel és súlyosan elhanyagolta-e a demens gondozottainak ellátását és mindezt az I. rendű felperes fenntartóként tényleg eltűrte-e. Ezért ezen szabálysértés kiküszöbölése érdekében a tanúk ebben a körben történő ismételt kihallgatása és így az eljárás részbeni megismétlése szükségtelen lett volna, ezért az alperesek másodlagos fellebbezési kérelme nem foghatott helyt.

A lefolytatott bizonyítási eljárás alapján pedig az elsőfokú bíróság helytállóan következtetett arra, hogy a II. rendű felperes demens részlegének gondozói az alperesek által előadott módon, azaz általános jelleggel, rendszerszinten nem hanyagolták el a gondozottaik ellátását. Ahogy azt az elsőfokú ítélet is helyesen tartalmazza: az alperesek indítványára kihallgatott tanúk a vallomásuk szerint mindig megszüntették a csatolt fényképeken is látható, ellátást igénylő helyzeteket, így amennyiben valamelyik műszak dolgozói mulasztásokat követtek el, azokat a következő műszak munkatársai pótolták. A tanúvallomások alapján egyértelműen megállapítható volt az is, hogy nem az ellátás általános színvonala, hanem a demens részleg ápolói között kialakult személyi ellentétek okoztak problémákat, amely arra volt visszavezethető, hogy egyes ápolók álláspontjuk szerint a többiek helyett is dolgoztak, így a munkateher aránytalan elosztását sérelmezték. Az alperesek által indítványozott tanúk a vallomásukban kivétel nélkül csupán két volt munkatársuk munkájával szemben emeltek kifogást, két dolgozó hanyag munkavégzése pedig még ennek bizonyítottsága esetén sem lett volna elegendő azon általános következtetés levonására, hogy a II. rendű felperes jellemzően és súlyosan elhanyagolta a gondozottainak ellátását, az időszakban foglalkoztatottak ombudsmani levélben rögzített összlétszámához: 437 főhöz képest ugyanis 2 fő esetleges hanyagsága erre nem adhatott alapot.

Emellett nem volt valós az alperesek azon érvelése sem, hogy a II. rendű felperes nem tett semmit a munkahelyi konfliktus és az ezzel összefüggő panaszok kivizsgálása érdekében. Nem volt vitás ugyanis, hogy az intézmény vezetője - amint a kialakult helyzet a tudomására jutott - belső vizsgálatot rendelt el, amelynek eredményeként a munkabéke helyreállítása és az ellátottak érdekeinek védelme érdekében már az alperesek sajtótájékoztatója előtt számos intézkedést tett. Panasz a demens ellátottak gondozásával kapcsolatban ebben az időszakban nem volt, az ellátás szakmai színvonalát érintő problémákat az ombudsman által kezdeményezett, előre be nem jelentett hatósági ellenőrzések sem tártak fel.

Mivel pedig az I. rendű felperes, mint fenntartó intézkedését igénylő helyzet nem alakult ki, a munkahelyi konfliktus pedig csak utólag: a II. rendű felperesnek a 2016 augusztusában lefolytatott belső vizsgálatról szóló tájékoztatása alapján jutott az I. rendű felperes tudomására, valótlan volt az alperesek azon tényállítása is, hogy az önkormányzat a gondozottak méltatlan helyzetét eltűri.

Az Alkotmánybíróság szerint a véleménynyilvánítási szabadság nem engedi meg a becsületsértésre alkalmas valótlan tények közlését akkor, ha a nyilatkozó kifejezetten tudatában van a közlés valótlanságának, vagy foglalkozása, hivatása gyakorlásának szabályai szerint elvárható lett volna tőle a tények valóságtartalmának vizsgálata, de a

véleménynyilvánítási alapjog felelős gyakorlásából eredő gondosságot elmulasztotta (36/1994. (VI.24.) AB számú határozat indokolása). A II. rendű alperes nevében eljáró I. rendű alperestől az önkormányzati képviselői, frakcióvezetői és sajtószóvivői hivatásából eredően elvárható lett volna, hogy a **T. M-től** és **K-K-től** kapott információk és fényképek alapján - a felperesekhez benyújtott kérdések útján vagy más módon - tovább tájékozódjon a valós helyzetről. Az I. rendű alperes azonban nem így járt el, hanem minden további vizsgálódás nélkül sajtótájékoztatót hívott össze, ahol olyan általános jellegű, sértő tényállításokat tett a felperesekre vonatkozóan, amelyek nem bizonyultak valósnak. Ennek polgári jogi következményeit az alpereseknek viselniük kell, függetlenül attól, hogy az Alkotmánybíróság újabb gyakorlata (7/2014. (III.7.) AB számú határozat, 28/2014 (IX.29) AB számú határozat) szerint a közösséget érintő kérdések megvitatásának szabadságát széles körben biztosítani kell. A közéleti viták szabadságához fűződő közérdek ugyanis nem terjedhet ki más személyekre vonatkozó, őket sértő valótlan tényállítások széles nyilvánosság előtt: egy sajtótájékoztató keretei között történő előadására akkor, ha a nyilatkozótól - hivatásánál fogva - elvárható lett volna az általa állított tények valóságtartalmának vizsgálata.

Azt, hogy az I. és a II. rendű alperesek közösen felelnek a jóhírnévsértés objektív és szubjektív szankcióiért, az alperesek a fellebbezésükben már nem tették vitássá. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság az általuk elkövetett jogsértés tényét mindkét alperes tekintetében helyesen állapította meg, és jogszerűen kötelezte őket elégtételadásra is.

Egyetértett az ítéletábra azzal az elsőfokú ítéleti rendelkezéssel is, amely az alpereseket a II. rendű felperes részére sérelemdíj megfizetésére kötelezte. A megállapított sérelemdíj arányban áll a jogsértés súlyával, következményeivel és az alperesek felróhatóságának fokával, így annak leszállítására vagy felemelésére nem volt indok. A csatlakozó fellebbezés tükrében az ítéletábra csupán arra mutat rá, hogy a II. rendű felperes a köztudomású, azaz az 1952. évi Pp. 163. §-ának (3) bekezdése alapján külön bizonyítást nem igénylő immateriális hátrányokon túlmenően további nem vagyoni sérelmet nem igazolt, ezért az általa követelt sérelemdíj eltúlzott volt, különös tekintettel arra, hogy röviddel a sajtótájékoztatót követően mind az I. rendű felperes alpolgármestere, mind pedig a II. rendű felperes idősápolói széles nyilvánosságot kapott nyilatkozattal cáfolták az alperesek valótlan tényállításait, amely mérsékelte a II. rendű felperest ért jogsértés következményeit.

A kifejtett okok miatt az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta azzal a pontosítással, hogy az alperesek a II. rendű felperesnek járó sérelemdíjat 15 napon belül, az államnak járó le nem rótt kereseti illetéket pedig egyetemlegesen kötelesek megfizetni, mindezt ugyanis az elsőfokú ítélet rendelkező része nem tartalmazta.

A felperesek a személyiségi jog megsértése miatt előterjesztett, meg nem határozható perértékű kereseteiket személyi keresethalmazatban terjesztették elő, ezért az alperesek mindkét felperest érintő fellebbezésének illetéke felperesenként 48 000 Ft, azaz mindösszesen 96 000 Ft volt. Ezen összegből azonban csupán 48 000 Ft-ot róttak le, ezért az ítéletábra - pervesztességükre figyelemmel - kötelezte őket további 48 000 Ft fellebbezési illeték egyetemleges megfizetésére (6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése, 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése). Az alperesek fellebbezése kapcsán a pernyertes felperesek a jogi képviselőjük munkadíját előlegezték meg,

amelynek összege a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (R.) 3. §-ának (3) és (5) bekezdése, valamint 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján 5000 Ft + áfa, azaz 6350 Ft volt.

A II. rendű felperes csatlakozó fellebbezése nem vezetett eredményre, azonban illetékmentes volt, ezért a 250 000 Ft csatlakozó fellebbezési perértékre eső 20 000 Ft fellebbezési illetéket helyette az állam viseli (az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. §-a (1) bekezdésének c) pontja, 56. §-ának (1) bekezdése, 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése, 14. §-a). Az alperesek a csatlakozó fellebbezés kapcsán a jogi képviselőjük munkadíját előlegezték meg, amelynek összege az R. 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése alapján - a jogi képviselő alanyi mentessége folytán általános forgalmi adó nélkül - 6250 Ft volt.

Miután a felek közel azonos összegű perköltségre tarthattak igényt egymással szemben, az ítéltábla megállapította, hogy a másodfokú költségeiket az 1952. évi Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján maguk viselik.

Debrecen, 2018. június 28.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Árok Krisztián s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő